

MUHASEBE EĞİTİMİNDE UYGULAMALI BİLİMLER YÜKSEKOKULLARININ YERİ

Yrd. Doç. Dr. Aysel Güney
Bilecik Şeyh Edabali Üniversitesi
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
aysel.guney@bilecik.edu.tr

Özet

Türkiye de muhasebe eğitimi orta öğretimde ticaret liselerinde, yükseköğretim sistemi içerisinde ise ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında verilmektedir. Lisans düzeyinde ki muhasebe eğitimi ise üniversitelerin fakülte departmanlarında yoğun olarak işletme programlarında ayrıca daha az olarak iktisat, maliye ve diğer programlarında çoğunlukla da teorik eğitim olarak verilmekteyken bu eğitime son yıllarda uygulamalı Bilimler Yüksekokulları da katılmıştır.

Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında verilen muhasebe eğitimi incelendiğinde, Teorik bilginin yanı sıra uygulamaya da yer verildiği, 4.cü yılın hemen hemen uygulamaya ayrıldığı görülmektedir. Bu okulların amacı ele alındığında teori ile uygulamalıyı birleştirerek, işletmelerin istediği teori ve uygulamayı birlikte yapa bilen eleman ihtiyacını karşılamaya yönelik bir yapıyı da oluşturduğu söylenebilir.

Muhasebe eğitimindeki lisan eğitimi, işletmelere yönetici pozisyonunda eleman yetişmesine katkı sağlarken, ön lisan programlarındaki, işletmelerin ara eleman ihtiyacı karşılanmaya çalışılmaktadır. Uygulamalı bilimlerde muhasebe- denetim- muhasebe denetim programları ile denetim ve muhasebe alanında özel, kamu ve işletmelerde çalışabilecek elemanların yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe, eğitim, yer, önem, gelişme.

THE IMPORTANCE OF APPLIED SCIENCE IN ACCOUNTING EDUCATION

Abstract

Accounting education in Turkey is taught at Commercial Vocational School in secondary education, at Associate and Bachelor' degree, programme of Master and Doctoral in Higher Education System. Accounting education in Bachelor' degree is mostly taught in business programs in the faculties of the university department, as it is also less as economics, finance and often theoretical training in other programme. In recent years the School of Applied Sciences also participated in this training.

When the accounting education at the School of Applied Sciences is examined, as well as the application of theoretical knowledge is seen that even last year that left almost applications included. When the purpose of these colleges is considered, it could be said that the structure which is provided personel requirements of companies who is capable of using theory and practice by combining theory with practice.

Accounting education in Bachelor's degree, while contributing to the growth of the company employees on positions of Administrative; in Associate's degree is provided a intermediate employee for the companies. It is intended to train the staff to work in the public and businesses companies in the field of auditing and accounting owing to programme of accounting, audit and accounting audit at the School of Application Science.

Key Words: Accounting, Education, Field, importance, development.

MUHASEBE EĞİTİMİNİN GELİŞİM SÜRECİ

Ülkemizde muhasebe eğitimi orta öğretim kurumlarında lise düzeyinde ve yükseköğretim kurumlarında ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde verilmektedir. Formel yapı içinde verilen eğitim yanında birçok mesleki ve özel sektör kuruluşu da muhasebe eğitimi yapmaktadır.

Türkiye’de muhasebenin gelişimi ve bu gelişimi etkileyen faktörleri kronolojik olarak anlatmak mümkündür (Benligiray, Kepekçi, 1985,3). Türkiye’de muhasebe eğitiminin gelişimi üç dönem ele alınarak incelenebilir.

Bunlar;

- 1926’dan Önceki Dönem
- 1926-1960 Dönemi
- 1960’dan Sonraki Dönem (Bayazıtlı,2000,40).

Türkiye’de muhasebe uygulamaları ve eğitimi 1926 yılından önceki dönemde başlamış ve bu dönemde Fransız etkisinin olduğu görülmektedir (Aysan, 1995,111). Bu dönemde lise düzeyindeki okullarda muhasebe eğitimi yapılması yanında, yükseköğretim düzeyinde de muhasebe eğitimi yapılmaktadır (Güvemli, 2001, 246).

1926-1960 döneminde Türkiye’de çağdaş anlamda üniversitelerin kurulduğu dönemdir. Alman ekolünün muhasebe eğitimi üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bu dönemde üniversiteler içinde muhasebe eğitimi veren kürsüler oluşturulmuş ve muhasebe eğitiminin kapsamı genişletilmiştir (Bayazıtlı, 2000, 40). Bu dönemde yüksekokullarda ve üniversitelerde muhasebe eğitimine yer verilmektedir.

1960 ve sonraki dönemlerde Amerikan ve İngiliz ekolünün etkili olduğu bir dönemdir. Bu dönemin en belirgin özelliği muhasebeyi kurala bağlama çalışmalarında hesap planlarına yer verilmiş olmasıdır. Bu dönemde Kamu İktisadi Teşekkülleri Tekdüzen Muhasebe Sistemi benimsenmiştir. 1971 yılında uygulamaya konulmuştur.

Ayrıca Sermaye Piyasası kapsamındaki ortaklıklar için 1983 yılında Standart genel Hesap Planı, 1986 yılında bankacılık için Tekdüzen Hesap Planı ve 1994 yılında tüm işletmeler için Tekdüzen Hesap Planı uygulamaya konulmuştur (Bayazıtlı, 2000,41).

Ayrıca 1980 lerde muhasebe eğitim sürecinde etik eğitimi konuları da tartışılmaya başlamıştır. 1989 yılında yürürlüğe giren 3568 sayılı Meslek Kanunu, muhasebe mesleğinin hukukunu oluşturmakta ve 3568 Sayılı Meslek Kanunu ile yeni bir döneme giren muhasebecilik mesleğinin, kurumsallaşma süreci bir ölçüde muhasebe eğitimini de etkilemiştir.

Genel anlamda muhasebe standartları, muhasebe uygulamalarına yön veren ve finansal tabloların hazırlanmasına düzen getiren normlardır(Akgül ve Akay,2006:4). Finansal tabloların karşılaştırılabilir olması ve gerçeği yansıtması amacıyla muhasebe standartları oluşturulmuştur(Tetik ve Demirel,2002:186).2005 tarihinden sonra yürürlüğe girmiştir.

2013 de yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret kanunu ile muhasebe standartlarının uygulanması zorunlu hale getirilirken bu olgu muhasebe eğitimine de yansımıştır.

YÜKSEKÖĞRETİMDE MUHASEBE EĞİTİMİNİN YERİ

Yükseköğretimde verilen muhasebe eğitimini aşağıdaki şekilde gruplara ayırabiliriz(Yök. Gov.tr).

Ön lisans programlarında muhasebe eğitimi

- Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümlerinde ayrıntılı olarak
- Pazarlama, Dış ticaret ve Bankacılık bölümlerinde kısmen verilmektedir.

Lisans Programlarında muhasebe eğitimi

- İktisadi ve İdari Bilimle Fakültelerinin,
  - İşletme programlarında ayrıntılı,
  - İktisat, Pazarlama, Maliye, Çalışma Ekonomisi ve Yönetim Organizasyon programlarında kısmen verilmektedir.
- İşletme fakültelerinde ayrıntılı,
- İktisat fakültelerinde kısmen verilmektedir.

Lisansüstü programlarında muhasebe eğitimi

- Muhasebe yüksek lisan programlarında
- Muhasebe Doktora programlarında verilmektedir.

Ayrıca Uzaktan eğitim ve Açık Öğretim de de muhasebe eğitiminin verildiği Programlar yer almaktadır.

Muhasebe eğitiminde Yükseköğretimde yer alan çeşitli üniversiteler, meslek mensuplarının yetiştirilmesi için kurs, seminer, panel gibi etkinliklerde yer alarak meslek odaları ve meslek kuruluşları ile birlikte muhasebe eğitim programları hazırlamaktadırlar.

UYGULAMALI BİLİMLER YÜKSEKOLUNUN MUHASEBE EĞİTİMİNDE YERİ

Yükseköğretimde Uygulamalı bilimler Yüksekokulları 1995 yılında yer almaya başladı ve daha sonra hızla devlet ve özel üniversitelerde yaygınlaştı. Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarının yapısı incelendiğinde muhasebe eğitiminin verildiği programların 2005 yılından sonra bu okullarda yer aldığını görmekteyiz.

Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında Muhasebe eğitimi;

- Muhasebe ve Finans yönetimi,
- Muhasebe,
- Muhasebe ve Denetim adlı bölümlerde verilmektedir.

Bu programların ders içerikleri incelendiğinde ilk yılın genel derslerden oluştuğu, iki ve üçüncü yıllarda ağırlıklı olarak muhasebe derslerinin yer aldığı ayrıca, atölye ve seminer dersleri ile teorik derslerin uygulamasının ağırlık kazandığı, dördüncü yılın son döneminin ise staj ağırlıklı olduğu görülmektedir. Örneğin; (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Muhasebe denetim Bölümü ders programı).

DERS PROGRAMI

BİRİNCİ YIL

I. Yarıyıl					II. Yarıyıl						
Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E	Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E
İNG 101	İngilizce I	3	0	3	3	İNG 102	İngilizce II	3	0	3	3
MAT 101	Matematik I	3	0	3	5	MAT 102	Matematik II	3	0	3	5
UBY101	Mikro Ekonomi	3	0	3	5	UYB102	Makro Ekonomi	3	0	3	5
UBY103	Hukukun Temel Kavramları	3	0	3	4	UYB 104	Borçlar Hukuku	3	0	3	5
UBY105	İşletmeciliğin Temel Kavramları	3	0	3	5	UYB106	Sosyal Bilim İlkeleri	3	0	3	5
UYB 107	Muhasebe Ve Denetim Tarihi	3	0	3	4	UYB108	Muhasebe İlkeleri	3	0	3	5
UYB109	Temel Bil. Teknolojisi Kullanımı	2	0	3	2						
AİT 101	Atatürk İlkeleri I	2	0	3	1	AİT102	Atatürk İlkeleri II	2	0	3	1
TÜR 101	Türk Dili I	2	0	3	1	TÜR102	Türk Dili-II	2	0	3	1
Toplam					30	Toplam					30

İKİNCİ YIL

III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl						
Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E	Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E

UYB201	Finansal Muhasebe I	3	1	4	5
UYB203	İstatistik I	2	1	3	5
UYB205	Ticaret Hukuku	3	0	3	5
UYB207	İşletme Finansmanı	3	0	3	5
	Seçmeli Ders (10 AKTS)				
UYB209	Sosyal Politika	3	0	3	5
UYB210	Yönetim Ve Organizasyon	3	0	3	5
UYB211	Araştırma Yöntemleri	3	0	3	5
UYB212	Pazarlama Yönetimi	3	0	3	5
Toplam					30

UYB202	Finansal Muhasebe II	3	1	4	5
UYB204	İstatistik II	2	1	3	5
UYB206	Vergi Hukuku	3	0	3	5
UYB208	Ticari Matematik	3	0	3	5
	Seçmeli Ders (10 AKTS)				
UYB213	İnsan Hakları Ve Demokrasi	3	0	3	5
UYB214	Örgütsel Davranış	3	0	3	5
UYB215	Girişimcilik	3	0	3	5
UYB216	Hizmet Pazarlaması	3	0	3	5
Toplam					30

ÜÇÜNCÜ YIL

V. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E
UYB301	Bilgisayarlı Muhasebe I	3	1	4	4
UYB303	Maliyet Muhasebesi	3	1	4	4
UYB 305	Uluslararası Muhasebe Standartları I	3	0	3	4
UYB307	Vergi Muhasebesi	3	0	3	4
UYB309	Denetim	3	0	3	4
	Seçmeli Ders (10 AKTS)				
		3	0	5	5
UYB311	Kurumsal Risk Yönetimi	3	0	5	5
UYB312	Adli Muhasebe	3	0	5	5
UYB 313	İhtisas Muhasebeleri	3	0	5	5
UYB 314	Stratejik Yönetim	3	0	5	5
Toplam					30

VI. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E
UYB302	Bilgisayarlı Muhasebe II	3	1	4	4
UYB 304	Yönetim Muhasebesi	3	1	4	4
UYB306	Uluslararası Muhasebe Standartları II	3	0	3	4
UYB308	Mali Tablo Analizi I	2	1	3	4
UYB 310	Muhasebe Ve Denetim Atölyesi I	2	1	3	4
	Seçmeli Ders (10 AKTS)				
		3	0	3	5
UYB315	Uluslararası Denetim Standartları	3	0	3	5
UYB316	Meslek Yasası Ve Meslek Etiği	3	0	3	5
UYB317	İç Kontrol Ve İç Denetim	3	0	3	5
UYB318	Dış Ticaret İşlemleri Ve Muhasebesi	2	1	3	5
Toplam					30

DÖRDÜNCÜ YIL

VII. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E
UYB401	Muhasebe Organizasyonu	3	0	3	5
UYB402	Muhasebe Ve Denetim Atölyesi II	3	0	3	5
UYB403	Mali Tablolar Analizi II	3	0	3	5
UYB404	İşve Sosyal Güvenlik Hukuku	3	0	3	3
UYB405	Etkili İletişim Ve Sunuş Teknikleri	2	0	2	2
	Seçmeli Ders (10 AKTS)				
UYB406	Muhasebe Semineri	3	0	3	5
UYB407	Kurumsal Yönetim Semineri	3	0	3	5
UYB408	Büro Yönetimi Ve Organizasyonu	3	0	3	5
UYB409	Denetim Semineri	3	0	3	5
Toplam					30

VIII. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	T	U	K	E
UYB410	Staj	2	20	20	20
UYB411	Muhasebe Ve Denetim Bitirme Projesi	0	10	10	10
Toplam					30

Kısaltmalar

T: Haftalık Teorik Ders Saati
K: Dersin Kredisi

U: Haftalık Uygulama Ders Saati
E: Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS-ECTS)

Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarını İdari Bilimler Fakülteleri ve İşletme Fakültelerinden ayıran en önemli özellik teorik bilginin yanında uygulamaya yönelik derslerin yer alması ve öğrencilerin teori ve uygulamayla donanmış bireyler olarak mezun olmasının sağlanması ve işletmelerde daha rahat iş bulma imkanı sağlanmasıdır. Ayrıca verilen derslerle de mezun öğrencileri serbest muhasebeci ve mali müşavirlik sınavlarına, denetçilik sınavlarına hazırlamaktır. Yani;bu okullarda verilen muhasebe eğitiminin amacı, özel ve kamu da muhasebe ile ilgili alanlarda, vergi müfettişi, banka müfettişi, mali müşavir şeklinde ya da bağımsız denetim alanında hizmet vermek üzere, bağımsız denetim şirketlerinde istihdam edilecek bireyler yetiştirmektir. Ayrıca Uygulamalı bilimler Yüksekokullarında yer alan Turizm İşletmeciliği, Banka ve Sigortacılık bölümlerinde de muhasebe eğitime yer verilmektedir. Böylece işletmelerin ihtiyaç duyduğu uygulamayı bilen kanunlardan anlayan muhasebe de teorik bilgisi tam olan elemanın yetiştirilmesi de sağlanmaktadır.

SONUÇ

Yükseköğretime uygulamalı bilimler yüksekokullarının yer alması ile birlikte muhasebe eğitiminin verildiği okul ve bölüm sayısı da artmıştır. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulları ve bu okullar içinde yer alan muhasebe, muhasebe finans yönetimi ve muhasebe denetim bölümleriyle teorik bilginin yanında uygulamaya daha çok yer verilmeye başlanmış ve işletmelerde ihtiyaç duyulan muhasebe elamanının yetiştirilmesine daha çok katkı sağlanmıştır. Ayrıca bu mesleği yapmayı düşünenlerin yetiştirilmesine ve muhasebe mesleği içinde popülaritesi gelişmeye başlayan denetim alanında bu işi yapabilecek denetçilerin yetiştirilmesine de katkı sağlanacaktır

KAYNAKÇA

Akgül, B. Ataman ve Akay, H. (2006). Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'deki Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma. Türkmen Kitapevi, İstanbul.

Aysan M. (1995). Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konumlarından Geleceğe Bakış. Ankara: Türmob Yayınları, No:23.

Bayazıtlı E. (2000) Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi, Ankara:TÜRMOB Yayınları–139.

Benligiray Y., Kepekçi, C. (1985) Türkiye VII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Marmaris

Güvemli O.(2001). XX. Yüzyılın İlk Yarısında Muhasebe Eğitimi, XX Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya

Tetik N., Demirel B. (2002). Türkiye'de Kamuyu Aydınlatmaya Yönelik Düzenlemelerin Değerlendirilmesi-II, Yaklaşım Dergisi, Yıl:10, Sayı:119, Kasım.

www. Bilecik.edu.tr

www. Yok. Gov. Tr.